

Intangible cultural heritage

Zlatka Grigorova

University of agribusiness and rural development, Plovdiv, Bulgaria

Нематериално културно наследство

Златка Григорова

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив

Пловдив има богати традиции в областта на художествените занаяти, които процъфтявали от времето на Възраждането до 1944 г., те са били основен поминък и гордост на града. В къщите на Старинния Пловдив днес могат да се видят резбовани тавани, красиви накити и носии. Тук продължават да работят представители на художествените занаяти в Центъра на занаятите, разоложен в Бакаловата къща на Стария град. Тук може да се наблюдават всички процеси на създаване на художествените произведения, както и да се закупят.

Регионалната занаятчийска камара (РЗК) на Пловдив е създадена през 2002 г. и обединява майстори на народните художествени занаяти. Пълната численост на РЗК е над 1700 занаятчии и 394 занаятчийски предприятия, които обхващат 129 занаята. От всички майстори на народните художествени занаяти около сто живеят в Пловдив. Това богатство от занаяти е ценен ресурс за развитието на културния туризъм¹.

Пловдив има дълбоки традиции в **музикалния и танцовия фолклор** - за това свидетелстват множеството колективи към *читалища, музикални школи и училища, както и институционализирани състави*. Тези богати фолклорни традиции се включват като ресурс при организирани събития.

От 2014 г. квартал „**Капана**“ е превърнат в квартал на *творческите индустрии* и известен с ежегодното провеждане на фестивали. След конкурс за 10 обекта в „Капана“ от юни 2014 г. тук функционират ателиета и локации в сферата на културата, които предоставят на артисти, занаятчии и културни асоциации, възможност да възобновят традициите му на културно и занаятчийско средище.

Създаден като средище на занаятчии преди пет века, около някогашният Куршум хан (на мястото на днешните Централни хали), кварталът е плетеница от малки улички, носещи имена като Железарска, Кожухарска, Абаджийска, Златарска. Днес тук няма традиционни занаятчии, а съвременни творчески предприемачи, благодарение на усилия на Община Пловдив и фондация „Пловдив 2019“ да трансформират до скоро занемарената част на града в истински културен център и *квартал на творческите индустрии*. Проектът е част от артистичната програма под мотото „**Заедно**“, с която Пловдив печели титлата Европейска столица на културата през 2019 г.

Ако погледнем назад в историята ще открием, че първата внушителна сграда, която издига Шахабеддин паша в Пловдив е Куршум хан. Построен през

¹ <https://www.rzkplovdiv.com/>

1370 г., той е най-големият кервансарай между Константинопол и Белград за подслон на търговци и пътници. Отвън представлявал истинска правоъгълна каменна крепост със студен внушителен силует, запазен само в старите фотографии на Пловдив. Той е своеобразен „град в града“, двуетажен, с дебели зидове и многобройни сводове, достигащи два метра, куполите покрити с листове от олово (куршум), откъдето дошло и името му².

Непосредствено зад Куршум хан, възникнала голямата Тахтакаленска чаршия, средище на пловдивските търговци - християни, евреи и арменци (според Евлия Челеби общият брой на дюкяните достигал близо 880). През втората половина на XIX век по-голяма част от магазините в Капана са притежание на българи. През 1867 г. много представители на пловдивската чаршия участват със своето производство на 4-то Световно изложение в Париж. В паметната нощ на 13 срещу 14 юни 1906 г. тук избухва огън от шапкарницата на господин Шопов, в който изгарят до основи цели 57 дюкяна³. Малко след това индустрията започва да се развива все по-бързо. На мястото на Куршум хан се издига голямата търговска сграда на Централните хали. При прокопаването на Тунела, почти всички стари къщи и дюкяни на Капана биват съборени.

Днес Капана е артистичния квартал на Пловдив⁴. Комплексът обединява потенциални личности в сферата на изкуството и подпомага тяхното самоусъвършенстване, като им предоставя свободна артистична среда и закрыта площ от 1500 м². Инициатор е на „Графики в Капана“, „Handmade Day“, „Fashion Day“, „Капана Рециклира“, „Игрите на капана – Бъди активен“ и много други. Любима инициатива на екипа е „Деца творят в Капана“, случваща се всеки уикенд. „Инкубатор“ стои и зад един от най-чаканите фестивали през последните месеци – „Shake that Хълм“ – тридневна музикална фиеста на тепето, под звездите⁵.

Малките улички на Капана са пешеходна зона. Сградите, приличащи много на тесните холандски къщички на Амстердам, цветни и изпълнени с нов живот - галерии, работилници, ателиета, студия, уютни заведения, магазинчета и всякакви други арт пространства.

Източници

1. Велчев, Й., 2014. Балканският човек 14-17 в. И. Жанет, т. 1
2. <https://www.rzkplovdiv.com/>

² Велчев, Й., 2014. Балканският човек 14-17 в. И. Жанет, т. 1

³ Алваджиев, Н., 1971. Пловдивска хроника. И. Хр. Г. Данов

⁴ <http://www.visitplovdiv.com/bg/node/2983>

⁵ <http://plovdiv2019.eu/bg/platform/relax/190-eurhythmica/1124-shake-that-hill>